

Perspectief rad

Doel: met behulp van **rijke beschrijvingen** over betekenisvolle/kritische situaties in de interactie met leerlingen en het innemen van meerdere perspectieven hierbinnen komen tot aandachtspunten of aanknopingspunten om pedagogische sensitiviteit te ontwikkelen in complexe situaties (in de omgang met leerlingen met pedagogische en/of didactische moeilijkheden/kwesties).

Werkwijze:

De interventie bestaat uit vijf bijeenkomsten met de 4 deelnemende leraren van twee uur. Iedere deelnemende leraar maakt voor een van de bijeenkomsten een beschrijving over een complex/ lastig interactiemoment. De verhalen vormen input voor de bijeenkomsten.

De eerste bijeenkomst is een introductie bijeenkomst voor de deelnemende leraren. De onderzoeker legt de werkwijze van de interventie uit aan deelnemende collega's. Het is van belang dat daarin het volgende aan de orde komt:

- de operationalisering van het begrip PS
- het doel en de werkwijze van het perspectief rad, het gericht verhalen maken en de werkwijze tijdens de bijeenkomsten
- het tijdpad, aantal bijeenkomsten
- de gegevens die verzameld moeten worden tijdens en tussen de bijeenkomsten
- de keuze voor een kritisch of 'bumpy' moment in de interactie met leerlingen wordt gemaakt door de inbrengers. NB: de keuze voor het moment is gerelateerd aan PS van de leraar en het werken aan duurzame ontwikkeling van leerlingen.

De tweede bijeenkomst en volgende bijeenkomsten zijn de 'perspectief' bijeenkomsten. Tijdens de bijeenkomst leest de leraar die het beschrijving inbrengt zijn verhaal voor. De beschrijving gaat over **een** kritisch moment / incident. Het zoekt niet in op de achtergronden van de leerling. Het voorgelezen deel staat centraal en heeft de volgende elementen in zich:

- *Welke signalen nam je waar?*
- *Wat was je idee/gevoel hier, hoe interpreteer(de) je dit?*

¹ pedagogische sensitiviteit is in het vervolg afgekort als PS

- *Wat is/was het idee van de leerling?*
- *Wat was je keuze?*

- *Hoe verhoudt zich dit tot een passende en/of een getimede respons?*
- *Hoe verhoudt zich dit tot je a. onderwijsdoelen – b. relatie met de leerling*

Daarna wordt de gelegenheid gegeven om een aanvullende verhelderingsvraag te stellen bijvoorbeeld naar gedachten, gevoelens van de inbrenger, feitelijkheden van de ingebrachte situatie. Er wordt gebleven **bij** het moment van het ingebrachte fragment; wat was **daar** aan de hand?

Vervolgens neemt ieder van de deelnemende leraren een perspectief in vanuit het netwerk van een leerling, bv leraar, ouder, broertje-zusje, IBer, directeur, gymleraar, BSO/TSO medewerker, leerling zelf en medeleerling enz. en beschrijft eerst voor zichzelf vanuit zijn perspectief de beleving in de situatie. Hulpmiddel hierbij kan zijn: welke signalen pikt ieder op, welke interpretatie wordt hieraan gegeven? Welke keuze zou hij/zij eventueel maken in afweging tot de leerling, doelen en relatie? (zie ook kader)

Dit wordt met elkaar gedeeld. Tot slot formuleert ieder een zichzelf een voornemen:

*‘In een volgend ‘kritisch’ moment neem ik mij voor dat... .., zodat ik dan (en/of) :
 alert signalen waarneem,
 neutraal interpreteer,
 verplaats in de positie van de leerling,
 een passende respons geef,
 een getimede respons geef,
 de relatie bevorder.*

Dit voornemen wordt in de tussenliggende periode uitprobeerde. Er worden *logboeknotities* bijgehouden van een succesvol en minder succesvol moment in een complexe interactie in relatie tot het voornemen.

Tijdens de derde en volgende bijeenkomsten worden eerst de voornemens geëvalueerd aan de hand van de logboeknotities en vervolgens de werkwijze van de tweede bijeenkomst gevolgd.

Gegevens:

De onderzoeker verzamelt alle gegevens van zijn/haar project

Tijdens de bijeenkomsten worden *geluidsopnames* gemaakt en worden de *hoofdlijnen* van de bevindingen en de voornemens met elkaar op een *flap* gezet. De *logboeknotities* vormen een rode lijn. Tot slot schrijft iedere deelnemer een *evaluatie* over wat de interventie voor hem/haar heeft betekend ten aanzien van de aspecten van pedagogische sensitiviteit: (alertheid in signalering, interpretatie van signalen, empathie, een passende of geschikte respons of het bevorderen van de relatie).

Achteraf wordt de *vragenlijst* nogmaals afgenomen bij leraren en leerlingen